

N:o 71.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 20 Maj 1885.
— — — — — Andra Kammaren den 20 — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen, om framläggande af förslag
till ny lag om aktiebolag.*

(Lag-Utskottets Utlåtande N:o 57.)

Till Konungen.

Den hos oss nu gällande *förordning angående aktiebolag* af den 6 Oktober 1848 är byggd på auktorisationsystemet. Röster hafva visserligen höjts för att afskaffa detta system såsom grundval för vår lagstiftning om aktiebolag, men de hafva icke vunnit synnerlig genklang. Desto allmännare torde deremot åsigten vara om den i ämnet gällande lagstiftningens bristfällighet och om behofvet af densammas revision.

Denna lagstiftning tillkom på en tid, då affärslifvet icke rörde sig i så många former som nu. Otvifvelaktigt afsågs med aktiebolagsinstitutionen vid dess införande hos oss hufvudsakligen att möjliggöra större företag af merkantil eller industriell natur, hvilka icke utan fleres samverkan kunde komma till stånd; och om man äfven, såsom synes framgå af förhandlingarne om förordningens antagande, icke ville från dess tillämplighet utesluta äfven mindre företag af dylik natur, tänkte man sig dock troligen icke, att denna associationsform skulle kunna komma att användas på företag sådana som t. ex. jordbruk utan dermed förenad industriell rörelse, eller komma att begagnas utan annat egentligt ändamål, än att undandraga delegarne personligt ansvar.

Det kan icke heller nekas, att, så som stadgandet om Konungens fastställelse å aktiebolagens ordningar i vanliga fall tillämpas, dervid någon pröfning om bolagets ändamålsenlighet, behöflighet och nytta ur allmän synpunkt nu mera icke eger rum, utan i allmänhet endast tillses, att bolagsordningens bestämmelser icke i något afseende strida mot 1848 års förordning samt innehålla så väl hvad enligt nämnda förordning skall i dem upptagas som ock hvad enligt utbildad praxis anses dessförutom böra i bolagsordningarna inflyta, auktorisationssystemet i sjelfva verket i tillämpningen närmar sig normativsystemet, hvarigenom förloras auktorisationssystemets fördel att kunna i hvarje särskildt fall anordna bestämmelserna efter det föreliggande fallets egendomligheter och deraf följande behof, utan att normativsystemets fördel af allmängiltiga, under alla förhållanden lika grundsatser vinnas.

1848 års förordning företer i sina särskilda bestämmelser många ofullständigheter och bristfälligheter. Så falla under förordningens stadganden äfven bankbolag, som icke ega rätt att utgifva egna banksedlar, ehuru särskilda bestämmelser naturligen vore erforderliga, derest äfven bankaktiebolag utan sedelutgifningsrätt skola falla under den allmänna aktiebolagslagstiftningen; så saknas erforderliga föreskrifter beträffande den aktieteckning, som i allmänhet föregår aktiebolags konstituerande, samt om de rättsförhållanden, som genom teckningen uppstå mellan inbjudarne och tecknarne samt mellan desse inbördes; så äro fullständigare och skärpta bestämmelser erforderliga beträffande aktietecknares och aktieegares skyldighet att verkställa inbetalningar och aflemna förbindelser å ännu icke inbetalda belopp samt om tiden, inom hvilken sådant skall fullgöras; så hafva visat sig af nöden förtydligande bestämmelser beträffande aktieegares frikallelse från betalnings-skyldighet utöfver det aktiebelopp, för hvilket han i aktiebolaget eger del; så finnas, på ett undantag när, inga särskilda bestämmelser för det fall, att aktierna äro ställda till viss man, och för det fall, att de äro ställda till innehafvaren, ehuru uppenbarligen denna hufvudsakliga olikhet i aktiernas karakter måste betinga särskilda bestämmelser i flere-handa afseenden; så torde tarfvas närmare bestämmelser om aktiebolagsstyrelsens ansvar, om akties odelbarhet och det minimibelopp, hvarå den må lyda, samt minimiantalet af delegare i aktiebolag, äfvensom derom, att alla aktiebolag skola på ett ställe inom riket inregistreras för vinnande af nödig publicitet, att aktiebolag icke må med någon del af grundkapitalet inlösa egna aktier, att flertalet af styrelseledamöterna skola vara svenske män, att årlig revision af räkenskaperna skall försiggå, m. m.

Med anledning af det nu anförda får Riksdagen, hos hvilken vid

innevarande riksmöte framställning i ämnet skett, hos Eders Kongl. Maj:t anhålla, det Eders Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета samt för Riksdagen framlägga förslag till ny lag om aktiebolag.

Med undersätlig vördnad:

Stockholm den 20 Maj 1885.

N:o 72.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 20 Maj 1885.
— — — — — Andra Kammaren den 20 — —

*Riksdagens skrifvelse till Konungen, om ändrade bestämmelser
beträffande ersättning åt vittne, som i brottmål blifvit af
allmän åklagare inkalladt och sig inställt.*

(Lag-Utskottets Utlåtande N:o 58.)

De bestämmelser angående ersättning i vissa fall till vittne i brottmål, hvilka innehållas i Eders Kongl. Maj:ts nådiga kungörelse den 6 Augusti 1881 samt i nådiga kungörelsen den 8 Oktober 1851 kunna icke anses tillfredsställande. Nya Lagberedningen har ock i sitt under den 6 Juni 1884 afgifna betänkande angående rättegångsväsendets ombildning föreslagit förändrade bestämmelser i ämnet.

Dessa bestämmelser synas Riksdagen välbetänkta samt egnade att tillfredsställa de berättigade önskingarne om ändring i nuvarande förhållandet i detta hänseende. Bestämmelserna äro emellertid af Nya Lagberedningen affattade endast såsom utkast att lägga till grund för ett i detalj gående utarbetande i fullständig lagform; och får Riksdagen, hos hvilken framställning i ämnet skett och som finner det angeläget,